

Föreningen RÄTTVIS VIND I Holaveden

2013-12-10

MBN

Yttrande över kommunens vindkraftplan

Efter genomfört medlemsmöte och mejlkonversation lämnar föreningen Rättvis Vind i Holaveden med sin 626 medlemmar nedanstående yttrande:

1. Avstånd mellan vindkraftverk och bostadshus/ fritidshus ska vara minst 10 gånger vindkraftverkets totalhöjd.
2. Buller från vindkraftverk ska inte överstiga 40 dB(A) ekvivalent ljudnivå på angränsande marker.
Kortare avstånd enligt denna punkt(nr2) får medges endast om det finns ett skriftligt medgivande från ägaren av grannfastigheten som får begränsningen på sin mark.
3. Respektavstånd från vindkraftsverk till kyrka ska vara 10 gånger vindkraftverkets höjd.

Mycket information om vindkraftens negativa effekter har framkommit sedan fullmäktigebeslutet 2010 som är av största betydelse för kommande beslut i den nya vindkraftsplanen.

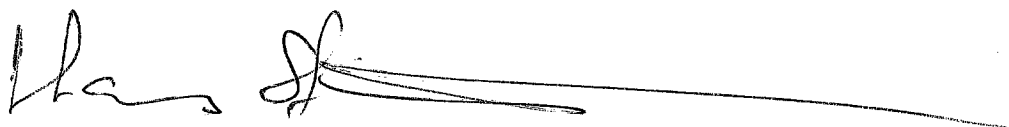
- Uppgifter om förstörda boendemiljöer, skuggor, buller/lågfrekvent ljud, blinkade lampor, högre och högre verk, förstörd natur och kultur, sänkta fastighetsvärden, nyanlagda vägar, inskränkningar i allemansrätten och oseriösa prospektörer m.m.
- Dödade fåglar och fladdermöss. Gällande fåglar se Sveriges Ornitologiska Förenings uppfattning i skrivelse 2013-11-30 (bil.1)
- Läkare/forskare som varnar för vindkraftens negativa hälsoeffekter då vindkraft byggs för nära in på bostadshus. (bil.2a-2c)

Att beakta

- Europeiska landskapskonventionen har ratificerats och måste tillämpas. Se sammanfattning (bil.3)
- Hälften av Sveriges kommuner har idag ingen vindkraft. En del kommuner har sagt nej till vindkraft i sina översiktsplaner p.g.a. höga natur/kulturvärden och att kommunerna är för tätbefolkade för vindkraft (som Vellinge, Lomma, Bjuv). Flera kommuner har av omtanke för sina kommuninnevånare beslutat om ökade avstånd till vindkraftverk detta pga. den störning som vindkraftverken ger.

- Länsstyrelsen uttalade sig i förra yttrandeomgången om vilka oerhört stora natur och kulturvärden som finns i Ödeshögs del av Holaveden. I skrivelsen 2013-10-25, "**vad vill Länsstyrelsen med Hålaveden?**" (ställd till Ödeshögs kommun och Rättvis Vind) uttalade sig Länsstyrelsen på nytt om vilka stora värden som Holaveden hyser. Där framgår bl.a. "I bygden finns goda exempel på välutvecklad turism kopplad till odlingslandskapet och till rofyllda miljöer. För att sysselsättnings- potentialen i dess verksamheter inte ska skadas behöver landskapets karaktär i allt väsentligt bevaras".
- I stort sett alla boende i Holaveden är rejält emot vindkraftsetableringar i området. Enligt Landskapskonventionen är det viktigt att lyssna på folket och vad de tycker att deras boendemiljö ska nyttjas till. Även Energimyndighetens uppfattning är "**driv inte igenom projekt i områden med stort motstånd**".
- Det skulle vara djupt odemokratiskt att helt gå emot folkets uppfattning om vindkraft i Ödeshögs del av Holaveden.
- I olika sammanhang framförs att Sverige är ett så stort land att vindkraft inte ska etableras där den stör omgivningen. "**Vårt Holaveden**" är ett typexempel på olämpligt område.

Rättvis Vind stödjer helt de inlämnade medborgarförslagen på att Holaveden ska vara fritt från vindkraftverk. Innehållet och dess synpunkter är av oerhört stor betydelse för Ödeshögs kommuns framtid och överlevnad. (bil. 4a-4c)

Hans Ström
Rävskinnshult
599 94 Ödeshög
0705-94 79 59

Info@vindkraft-odeshog.se
www.vindkraft-odeshog.se

Sveriges Ornitologiska Förening

Partner i BirdLife International

Boxholms kommun
Jönköpings kommun
Tranås kommun
Ödeshögs kommun

Datum
2013-11-30

Synpunkter på vindkraftsetablering i Östra Vätternbranterna

Sveriges Ornitologiska Förening (SOF) – BirdLife Sverige – samt berörda regionala och lokala ornitologiska föreningar ser med oro på de omfattande exploateringsplaner som föreligger på Östra Vätternbranterna. Vi redovisar här föreningarnas gemensamma synpunkter.

KORT BAKGRUND

Det finns för närvarande en stark politisk vilja att främja utbyggnaden av vindkraft i Sverige. För att eventuella miljövinster från vindkraftsframställd energi ska kunna ge positiva avtryck måste utbyggnaden genomföras där miljökonsekvenserna är små. SOF anser att vindkraft inte får medföra förstörelse av värdefull natur och hot mot enskilda arter. Skyddade naturområden, liksom oskyddad natur med höga naturvärden, ska undantas från exploatering. Bevarande av biologisk mångfald och fungerande ekosystem är en lika viktig del i klimatarbetet som satsning på förnyelsebara och fossilfria energikällor.

Fortfarande finns brister i kunskaperna om vindkraftens konsekvenser för fåglar, bl.a. vad gäller utbyggnad i skogsmiljö. Detta gör det svårt att fatta väl avvägda beslut och därför behövs mer forskning inom området. Kunskapsbrist får aldrig tolkas som avsaknad av naturvärden eller avsaknad av konsekvenser för desamma.

SYNPUNKTER

Den forskning som genomförts kring vindkraftparker pekar tämligen entydigt på att lokalisering av vindkraftverken är den viktigaste faktorn för vilken miljöpåverkan som uppstår. Kommuner bör omgående ta initiativ till att översiktsplaner styr bort

Sveriges Ornitologiska Förening

Partner i BirdLife International

etableringar från områden med potentiella konflikter och istället kanaliserar dem till lämpliga platser.

Området öster om Gränna är ett höglänt skogsområde som kan sägas utgöra en sydvästlig utlöpare av Hålaveden, det stora skogs- och bergsområdet i gränstrakten mellan Småland och SV Östergötland. Områdets relativa ostördhet och mångfald av biotoper gör det viktigt för fågellivet. Här finns bland annat goda stammar av skogshöns såsom tjäder, orre och järpe, liksom nattskärar och flera arter ugglor. Flera särskilt skyddsvärda rovfåglar förekommer. Östra Vätterbranterna erbjuder exempelvis många fina häckningslokaler för pilgrimsfalk. Denna häckade i området fram till och med mitten av 1960-talet, då den försvann på grund av miljögifter. På senare tid har arten återhämtat sig och sedan 2010 häckar den åter i området. Havsrör häckar med flera par. Hur örarna rör sig i området är i dagsläget tämligen okänt och behöver utredas närmare. Vidare är Visingsö i Vättern ett viktigt övervintringsområde för havsrör. Som mest har 14-16 individer observerats samtidigt. Med ett så stort antal örarna i omlopp förekommer sannolikt rörelser även kring Örsörum.

Kungsrörnen uppträder frekvent under sträcktider och under vintern i Hålaveden inklusive bergsområdena öster om Gränna. Lokala ornitologer har vid de inventeringar av kungsrör som utförs årligen i Jönköpings län pekat ut området som en potentiell häckningsmiljö för arten. Det finns obekräftade rykten om att kungsrör ska häcka längre norrut i skogsområdet. Från 2013 finns också en uppgift från lokalbefolkningen i Gränna om att kungsrör skulle hållit till i närområdet under sommaren. Detta är givetvis en mycket intressant uppgift som indikerar att arten hållit sommarrevir i trakten. Detta bör definitivt följas upp innan några vidare exploateringar kan genomföras.

Förkastningsbranterna mot Vättern utgör också en av södra Sveriges inlands viktigaste sträckleder för fåglar om hösten. Sträcket har dock aldrig blivit ordentligt kartlagt och vi vet tämligen lite om dess verkliga omfattning, eller hur stor del som går upp över plattan öster om branterna. Detta borde således också undersökas innan exploateringar genomförs i det aktuella området. Man måste beakta att skilda arter har olika uppträdande och att förhållandena mellan olika år kan variera betydligt, varför fleråriga studier behövs för att få en god uppfattning om sträckets omfattning beträffande artsammansättning, sträckperioder, sträcktoppar, sträckets höjd, spridning och riktningar i området.

SOF anser att ansvaret för att vederbörlig information inhämtas delas mellan vindkraftsbranschen och berörda myndigheter. Miljöbedömningar måste vidare beakta

Sveriges Ornitologiska Förening

Partner i BirdLife International

den kumulativa påverkan, d.v.s. påverkan av den nya anläggningen i kombination med redan befintliga vindkraftverk plus andra verksamheter och potentiella hot för berörda arter och naturtyper.

HEMSTÄLLAN

SOF och i regionen verksamma fågelföreningar yrkar, med anledning av förekommande stora natur- och fågelvärden, att berörda kommuner på ett överbryggande sätt ser över helhetsperspektivet av områdets lämplighet för vindkraftsexploatering. Slutsatser av denna översyn bör implementeras i respektive kommuns översiktsplan.

Daniel Bengtsson
Vindkraftshandläggare
Sveriges Ornitologiska Förening
Tel. 070-515 45 33
E-post: danielkbengtsson@telia.com

Bilaga 2a

EXPRESSEN.SE

En utskrift från Expressens nätupplaga – Expressen.se

Hälsan kan äventyras av vindkraftverken

I Läkartidningens nummer 32-33, augusti 2013, publicerades en uppmärksammat artikel om infraljud från vindkraftverk som en förbisedd hälsorisk.

Forskare redovisar nu nya uppgifter som stärker tidigare forskning: att i synnerhet det lågfrekventa bullret från vindkraftverk kan medföra betydande skadeverkan på människors hälsa.

Vindkraftverk avger lågfrekvent buller, varav det med lägst frekvens betecknas infraljud. Infraljudet är inte hörbart för människan, men breder ut sig över betydligt längre sträckor än det hörbara ljudet.

Nya studier visar att boende nära vindkraftverk oftare besvärar sig av allvarliga sömnstörningar och depression samt yrsel, tinnitus, huvudvärk och ljudöverkänslighet. De pulserande ljudvågorna ändrar trycket i innerörats vätskerum vilket kan ge synstörningar, ostadighetskänsla och koncentrationssvårigheter. Indirekt sker även en aktivering av det autonoma nervsystemet som via adrenalin ger stresspåslag med risk för panikångest, högt blodtryck och hjärtinfarkt.

I Göteborg prövas nu frågan om en anläggning i innerskärgården med Sveriges hittills största vindkraftverk, nära intill tätbebyggt område. En park av denna omfattning har inte tidigare placerats så nära inpå människors livsmiljö.

Projektet har nått så långt som till kommunstyrelsen och utredningen har hittills kostat 30 miljoner kronor. Trots det nämns inte infraljud med ett enda ord.

I stadsdelsnämnden Västra Hisingen röstade den politiska majoriteten förvånansvärt okritiskt ja till projektet, trots avsaknaden av en utredning som visar vilka nivåer av lågfrekvent buller och infraljud som konstant kommer att svepa in över Torslanda. Samtidigt satsar man stort på utbyggnaden av bostäder och kommersiella verksamheter kring Amhult.

Att hälsoaspekten av ett projekt som planeras så nära människors livsmiljö inte får större utrymme och att ordentliga utredningar inte efterfrågas, är högst anmärkningsvärt. Även innan dessa nya studier uppmärksammades fanns tillräckligt med hälsorelaterade tveksamheter för att iaktta stor försiktighet när det kommer till att utsätta människor för denna typ av påverkan.

Det väcker funderingar över nuvarande kunskapsläge hos våra politiker. Forskning syftar till att öka förståelse och kunskap. När den medicinska vetenskapen ser ett allt klarare samband mellan infraljud och ohälsa, placera inte Sveriges största vindkraftverk så att människors hälsa äventyras.

Sofia Lundberg

Leg. läkare, Sahlgrenska universitetssjukhuset.

Publicerad 31 aug 2013 08:18

Adress till denna artikel:

<http://www.expressen.se/gt/ledare/halsan-kan-aventyras-av-vindkraftverken>

Bilaga 2b

Läkartidningen

Citeras som: Läkartidningen. 2013;110:CESZ

Läkartidningen 32–33/2013

Läkartidningen.se 2013-08-06

DEBATT

Infra ljud från vindkraftverk – en förbisedd hälsorisk

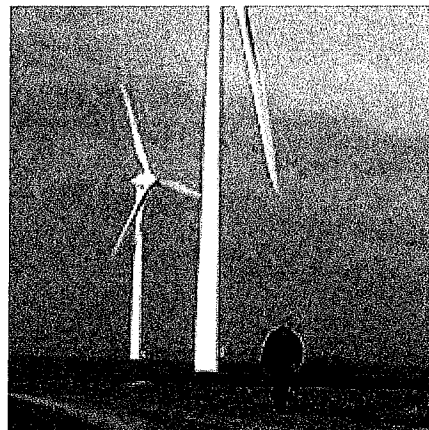
Infra ljud från vindkraftverk påverkar innerörat och utgör en möjlig hälsorisk för personer med migrän eller annan typ av central sentitisering. Regelverket för nyetablering av vindkraftverk bör revideras med hänsyn tagen till denna omständighet, anser artikelförfattarna.

Håkan Enbom

MD, PhD, ÖNH-specialist, otoneurolog, specialist på yrselsjukdomar

Inga Malcus Enbom

ÖNH-specialist, specialist på allergi och överkänslighetsreaktioner; båda vid Cityhälsan ÖNH, Ängelholm
inga.malcus@telia.com

Regelverket för nyetablering av vindkraftverk bör ändras och säkerhetsavståndet till bebyggelse öka för att förhindra eller minska risker för vindkraftsrelaterad översjuklighet, föreslår artikelförfattarna. Foto: Colourbox

Tidigare vetenskapliga studier om vindkraftverk och infra ljud har varit motsägelsefulla. De har därför inte varit tillräckligt trovärdiga vid planeringen av regelverket för etablering av vindkraftverk. Under de senaste åren har emellertid en ny insikt vuxit fram om central sentitisering, vilket ger en ökad förståelse för migrän, fibromyalgi och andra kroniska smärtsyndrom [1, 2] samt vissa fall av tinnitus och yrsel. Denna insikt har även betydelse för förståelsen av hur infra ljud från vindkraftverk kan påverka hälsan. I flera studier har man funnit att boende nära vindkraftverk oftare har allvarliga sömnstörningar och depression. Man har även funnit en ökad frekvens av yrsel, tinnitus, ljudöverkänslighet, huvudvärk, ökad aktivering av autonoma nervsystemet med mera [3, 4].

Förutom det hörbara ljudet, som kan ge bullerskada och vara allmänt störande psykiskt, genererar vindkraftverk även ett pulserande infra ljud som påverkar innerörat och centrala nervsystemet utan att skada själva hörseln.

Infra ljud är ljud med frekvenser under 20 Hz, motsvarande våglängder från 17 meter och uppåt, som inte uppfattas med normal hörsel. Detta ljud kan, om det inte dämpas kraftigt, utbreda sig över mycket långa sträckor. Det uppstår ur flera källor, till exempel pulserande flöden ur rörmynningar, stora virvlar (till exempel vindkraftverk och stora jetmotorer) och stora vibrerande ytor. I vetenskapliga studier har infra ljudet från vindkraftverk uppmätts vid så låga nivåer att ljudet inte uppfattas av människa. Man har även gjort bedömningen att infra ljud från vindkraftverk inte kan ge upphov till bullerskada i traditionell mening. [5]

Det man inte har tagit hänsyn till i dessa studier är att infra ljudet från vindkraftverk är ett rytmiskt pulserande ljud, och att det pulserande ljudtrycket påverkar innerörat även om något ljud inte uppfattas av individen. Tryckvågorna fortplantar sig till innerörats vätskefyllda hålrum, och denna »massageeffekt«

påverkar sinnesscellerna i innerörats hörsel- och balansdelar [6]. Man har inte heller tagit hänsyn till det faktum att en del människor är känsligare än andra för sensorisk påverkan. Vissa är påtagligt känsliga för det pulserande ljudtrycket medan andra inte påverkas av det på ett märkbart sätt.

Det rytmiskt pumpande infra ljudet från vindkraftverk utgör en stimulering som påverkar innerörats sensoriska funktioner [7, 8]. En sådan sensorisk stimulering kan hos personer med sensorisk överkänslighet framkalla central sensitisering med besvärande symtom såsom ostadighetsyrrel, huvudvärk, koncentrationssvårigheter, synstörningar, med mera [9]. Besvären uppstår även om den uppmätta bullernivån är relativt låg eftersom infra ljudet hela tiden påverkar och rytmiskt ändrar trycket i innerörats vätskerum via hörselbenskedjan. Det pulserande ljudtrycket från vindkraftverk framkallar även indirekt en aktivering av det autonoma nervsystemet med ökad utsöndring av adrenalin med åtföljande stresspåslag, risk för panikångest, högt blodtryck och hjärtinfarkt för personer med ökad sensorisk känslighet.

Migrän orsakas av en genetiskt betingad central sensorisk överkänslighet med risk för central sensitisering. Migränprevalensen är omkring 30 procent [10, 11]. Till det kommer andra orsaker till central sensitisering, vilket innebär att drygt 30 procent av boende i närheten av vindkraftverk riskerar att, i större eller mindre utsträckning, drabbas av vindkraftverksrelaterade besvär. Speciella riskgrupper är personer med migrän eller med migrän i släkten, personer över 50 års ålder, personer med fibromyalgi och personer med tendens till ångest och depression [12]. Även barn och vuxna med ADHD och autism tillhör riskgruppen och riskerar att få sina symtom förvärrade.

Det är alltså inte fråga om en bullerskada i traditionell mening utan en effekt av att ett konstant pulserande ljudtryck ständigt ändrar trycket i innerörat och retar sinnesorganen där. Man kan likna det vid ett pulserande eller flimrande ljus – många besvärar inte märkbart medan personer med sensorisk överkänslighet kan få besvär. Flimrande ljus kan som bekant till och med utlösa epilepsi. På samma sätt utlöser det ständigt pulserande, icke hörbara infra ljudet från vindkraftverk betydande besvär hos personer med central sensorisk överkänslighet. Dessa besvär kan bli kroniska, invalidiserande och leda till ångest och depression och öka risken för hjärtinfarkt.

I **det aktuella regelverket** för etablering av vindkraftverk har hänsyn inte tagits till den potentiella risken för personer med central sensorisk överkänslighet. Vindkraftverk uppförs i dag alltför nära bebyggelse. Det aktuella regelverket bör därför revideras med ett ökat säkerhetsavstånd till bebyggelse för att förhindra eller reducera risker för vindkraftsrelaterad översjuklighet.

Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Inga uppgivna.

REFERENSER

1. Woolf CJ. Central sensitization: Implications for the diagnosis and treatment of pain. *Pain*. 2011;152(3 Suppl): S2–15.
2. Aguggia M, Saracco MG, Cavallini M, et al. Sensitization and pain. *Neurol Sci*. 2013;34 Suppl 1:S37–40.
3. Farboud A, Crunkhorn R, Trinitade A. 'Wind turbine syndrome': fact or fiction? *J Laryngol Otol*. 2013;127(3):222–6.
4. Shepherd D, McBride D, Welch D, et al. Evaluating the impact of wind turbine noise on health-related quality of life. *Noise Health*. 2011;13(54):333–9.
5. Arbetsmiljöverket. Buller och bullerbekämpning. Stockholm: Arbetsmiljöverket; 2002.
6. Salt AN, Hullar TE. Responses of the ear to low frequency sounds, infrasound and wind turbines. *Hear Res*. 2010;268(1–2):12–21.
7. Todd NP, Rosengren SM, Colebatch JG. Tuning and sensitivity of the human vestibular system to

low-frequency vibration. *Neurosci Lett*. 2008;444(1):36-41.

8. Enbom, H. Vestibular and somatosensory contribution to postural control [dissertation] Lund: Lunds universitet; 1990.

9. Lovati C, Mariotti C, Giani L, et al. Central sensitization in photophobic and non-photophobic migraineurs: possible role of retino nuclear way in the central sensitization process. *Neurol Sci*. 2013;34(Suppl):133-5.

10. Ashina S, Bendtsen L, Ashina M. Pathophysiology of migraine and tension-type headache. *Tech Reg Anesth Pain Manag*. 2012(16):14-8.

11. Aurora SK, Wilkinson F. The brain is hyperexcitable in migraine. *Cephalalgia*. 2007;27:1442-53.

12. Desmeules JA, Cedraschi C, Rapiti E, et al. Neurophysiologic evidence for a central sensitization in patients with fibromyalgia. *Arthritis Rheum*. 2003;48:1420-9.

KOMMENTARER (18)

Bilaga 2c

Detta är en utskriftsvänlig version av artikeln.

Forskare ska studera buller från vindkraft

Av Moa Lundgren/TT 8 DECEMBER 14.25

MILJÖ. Buller från vindkraftverk stör flera boenden trots att ljudet ligger under de riktvärden som anses acceptabla. Nu ses sättet att mäta bullret över.

- Vårt liv har blivit förstört på grund av ljuden, säger Urban Eriksson, boende i Ekestad utanför Kristianstad.

För ett år sedan byggdes fem vindkraftverk i närheten av familjens hem. Sedan dess har de haft svårt att vara utomhus och fått sömnproblem. Kommunens mätningar visar att ljudet oftast ligger under Naturvårdsverkets riktvärden på 40 dBA.

- Men ljudet är pulserande och topparna är runt 70 dBA höga, det är som att ha en kran som står och droppar hela tiden, säger han.

I ett forskningsprojekt ses nu sättet att mäta bullret över. Conny Larsson, docent i meteorologi vid Uppsala universitet, leder projektet och menar att det behövs tydligare regler för hur ofta ljudet får överstiga riktvärdet. Forskningen ska resultera i ett förslag till Energimyndigheten på hur mätningarna kan bli bättre.

- Vi har gjort långtidsmätningar under två

Fakta: Riktvärden för buller

- Hur vi uppfattar ljud varierar kraftigt. Därför är det svårt att mäta, räkna och bedöma hur störande ett ljud är. Ljudet från vindkraftverk kan förändras av vind, väder och omgivning.
- Studier i Sverige har visat att runt tio procent upplevde sig som bullerstörda vid ljudnivåer från vindkraftverk på 35 till 40 dBA. Sex procent upplevde sig som mycket störda.
- Naturvårdsverket anser därför att ljud från vindkraftverk vid bostäder inte bör överstiga 40 dBA.
- I friluftsområden och i

år och vädret påverkar ljudutbredningen väldigt mycket. Man måste titta mer på ljudets fördelning, det är topparna som stör. I dag säger man att ljudet får överstiga 40 dBA ibland, men vi måste ha en procentsats annars är det inte juridiskt hållbart.

Cecilia Hammarberg, miljöinspektör på Kristianstads kommun, välkomnar mer forskning på området.

- Både härifrån och från andra kommuner får vi indikationer på att det kan vara störande om man tillåter upp till 40 dBA, vi tror att det behövs mer nyanserade riktlinjer.

områden med lågt bakgrundsljud bör ljudet inte överstiga 35 dBA.

- Omkring 1,7 miljoner svenskar utsätts för vägtrafikbuller som överstiger 55 dBA utomhus vid bostaden. Detta ljud är annorlunda än det från vindkraftverk.

Källa: Naturvårdsverket (TT)

Framförallt kommer klagomålen från de som bor i skogsmiljö, vilket tyder på att upplevelsen av ljudet är beroende av omgivningen.

- Ljudet går igenom mer påtagligt när det är vindskyddat vid bostäderna och det blåser mycket uppe vid verken.

Branschorganisationen Svensk Vindenergi anser att de riktvärden som finns i dag är tillräckliga.

- Sverige har i dag hårdare krav för vindkraft än för andra industrier avseende ljudnivåer. Hade Socialstyrelsen ansett att nuvarande riktlinjer inte var tillräckliga för att säkerställa människors hälsa skulle de ha påtalat detta, säger Mattias Wondollek, analytiker på Svensk Vindenergi.

Kommentarer

Bilaga 3

Europeiska landskapskonventionen

Landskapet...

... spelar en viktig roll av allmänt intresse på det kulturella, ekologiska, miljömässiga och sociala planet och utgör en viktig del av människans livsmiljö.

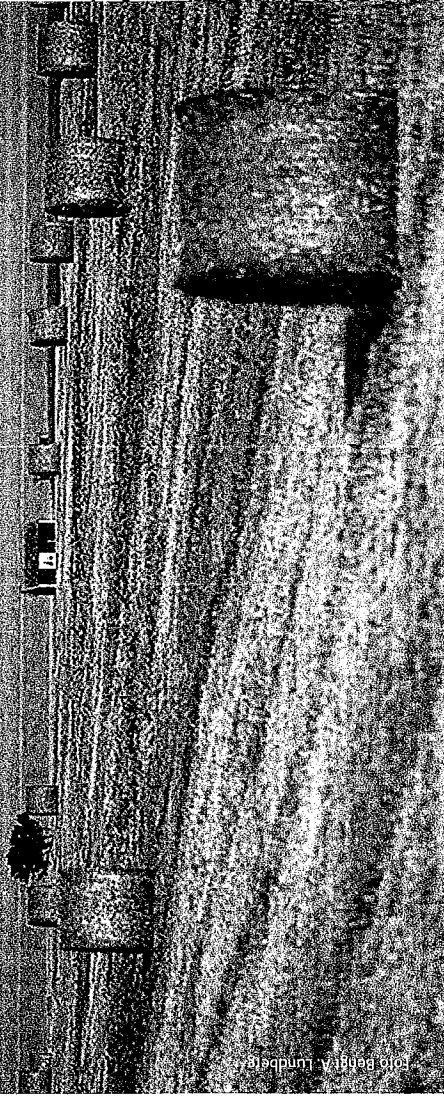

Foto Bengt A. Lundberg

... bidrar till att skapa lokala kulturer och är en grundläggande beståndsdel i det europeiska natur- och kulturarvet som bidrar till människors välbefinnande

Europeiska landskapskonventionen

Landskapskonventionen syftar till att förbättra skydd, förvaltning och planering av europeiska landskap. Den syftar också till att främja samarbetet kring landskapsfrågor inom Europa och till att stärka allmänhetens och lokalsamhällets medverkan i det arbetet. Konventionen innefattar alla typer av landskap som människor möter i sin vardag och på sin fritid. Den gäller alla nivåer i samhället och alla som arbetar med landskapet.

Gemensam tillgång – gemensamt ansvar

Landskapskonventionen understryker att landskapet är en gemensam tillgång och ett gemensamt ansvar. I landskapet möts många olika värden och tillgångar – kulturella, ekologiska, estetiska, sociala och ekonomiska. Vi måste ofta förhandla om hur landskapets resurser ska nyttjas och utvecklas. Det krävs därför ett nära samarbete mellan myndigheter, organisationer, företag och enskilda för att landskapets mångfald av värden ska kunna hanteras på ett hållbart sätt.

... är en viktig beståndsdel i det enskilda och sociala välbefinnandet och skydd, förvaltning och planering av landskap med förädlingsförmåga och skyddsfunktioner för alla

Landskapet förändras

Landskapet formas och omformas ständigt av geologiska processer, av den levande naturen och genom människans bruk. Den ständiga förändringen är en naturlig process, då landskapet skiftar utseende i takt med att vårt samhälle förnyas och utvecklas. Gamla åkrar växer igen, gränser flyttas, tätorter växer, nya vägar byggs och äldre hus rivs för att ge plats för ny bebyggelse. Spåren av det förflutna finns omkring oss överallt, såväl i det öppna odlingslandskapet som i skogen eller mitt i storstaden. Att landskapet förändras är något vi varken kan eller bör förhindra. Samtidigt måste förändringar göras med varsamhet och utifrån principen om ett hållbart nyttjande av landskapet.

... är en viktig del av människors livskvalitet överallt: i stadsområden och på landsbygden, i såväl vanvårdade områden som områden med hög kvalitet, i såväl vardagliga områden som områden som anses vara särskilt vackra ...

*Ur förordet till den Europeiska landskapskonventionen,
Florens, 20 oktober 2000*

Vad innebär konventionen för Sverige?

När Sverige ansluter sig till landskapskonventionen åtar vi oss att skydda, förvalta och planera vårt landskap i enlighet med konventionens syften och principer.

Detta innebär bland annat att Sverige ska

- erkänna landskapets betydelse i den egna lagsiftningen
- öka medvetenheten om landskapets värde och betydelse i det civila samhället, i privata organisationer och hos offentliga myndigheter
- främja delaktighet i beslut och processer som rör landskapet lokalt och regionalt
- utveckla en helhetssyn på landskapets värden och hållbar förvaltning av dessa
- utbyta kunskap och delta i europeiska samarbeten om frågor som rör landskapet.

Foto Jan Norman

Foto Jan Eve Olsson

Vad är en konvention?

Konventioner är avtal som sluts mellan stater. Flera konventioner gäller för hela världen, medan andra är begränsade – till exempel till Europa eller delar av Europa. På europeisk nivå kan avtal förhandlas fram inom Europarådet. Landskapskonventionen är en överenskommelse mellan Europarådets medlemmar. Sverige har skrivit under konventionen och därmed accepterat den färdigförhandlade texten. Nästa steg är att ratificera konventionen, det vill säga att införa den.

Ratificering av landskapskonventionen

Till skillnad från exempelvis ett EU-direktiv måste landskapskonventionen ratificeras för att bli juridiskt bindande. Ratificering innebär att ett land inarbetar konventionens regler och syften i sin nationella lagstiftning och politik. Landskapskonventionen har hittills undertecknats av 35 länder av vilka 27 har ratificerat den.

Riksanstaltsstyrelsen

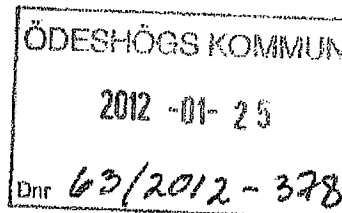
Riksanstaltsstyrelsens uppdrag

Riksanstaltsstyrelsen har fått regeringens uppdrag att ta fram ett förslag på hur den europeiska landskapskonventionen kan införas i Sverige. I uppdraget ingår bland annat att se över om och hur lagstiftningen behöver ändras eller kompletteras för att möta landskapskonventionens krav. Riksanstaltsstyrelsens förslag till svenskt införande av den europeiska landskapskonventionen ska vara klart under 2007. Ansvaret för att leva upp till konventionens avsikter delas av alla.

Riksanstaltsstyrelsen är en statlig myndighet med ansvar för frågor som rör kulturmiljö och kulturarv. Riksanstaltsstyrelsens uppgift är att vara pådrivande och samlande i kulturarvsarbetet och att verka för att kulturmiljön bevaras och brukas på bästa sätt.

www.raa.se

Till
Kommunfullmäktige
Ödeshögs kommunkontor
599 80 Ödeshög

Ärende:

Medborgarförslag

Förslag att bevara hela Hålaveden, (inklusive Granliden och Järnstad, alltså området söder om väg 918), orörd och fri från vindkraftsetableringar.

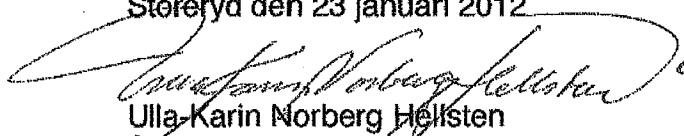
Förslaget stöds av olika instanser.

- I Naturvårdsverkets rapport ang ett av Sveriges finaste odlingslandskap är Hålavedsområdet markerat som ett nationellt bevarandeområde.(se Naturvårdsverkets rapport 4815).
- Länsstyrelsen i Östergötland har i sitt samrådsyttrande 2009-09-15 ansett att Hålaveden utgör ett landskap med mycket höga natur-,kultur- och upplevelsevärde vilket bekräftas i flera utredningar/inventeringar som genomförts av Länsstyrelsen.
- Banverket avråder att ej dra järnväg genom området p.g.a. mycket stora landskapsvärden som ej bör röras.

Vi anser att kommunen inte kan bortse från yttranden från dessa tunga instanser och som en följd därav besluta att hela Hålaveden bevaras orörd. Då skulle kommunen, som vill arbeta för en positiv befolkningsutveckling, med gott samvete kunna marknadsföra sig som unik och fylld av hög livskvalité.

I övrigt hänvisar vi till vårt remissyttrande 2009-09-09.

Storeryd den 23 januari 2012

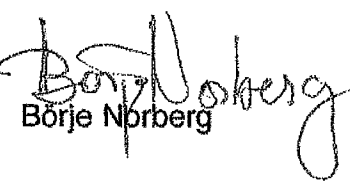

Ulla-Karin Norberg Hellsten

Åby Storeryd 1
599 92 Ödeshög
Tel 0144-230 10

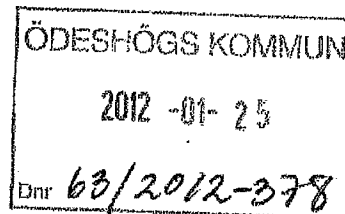
E-post ulla-karin.hellsten@telia.com

Presenterar gärna förslaget på kommunfullmäktigesammanträde

Börje Norberg

Till
Ödeshögs kommun

Yttrande om översiktsplan angående utbyggnad av vindkraft i skogsbygden.

Som entreprenörer och småföretagare i skogsbygden vill vi på det bestämdaste motsätta oss kommunens översiktsplan för vindkraftsutbyggnad i skogsbygden.

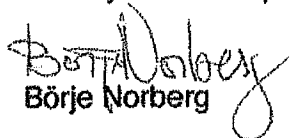
Vi kan inte se att en utbyggnad av vindkraften i vår skogsbygd på något sätt gagnar oss medborgare i kommunen. Det är endast ett fåtal markägare som har ett vinstintresse vilket är på bekostnad av främst oss närboende till vindkraftverken. Vi förlorar genom våra fastigheters värdeminskning, ohälsa samt djupa ingrepp i kulturlandskapet. Elproduktionen är ju redan garanterad för hela landet så det är inget skäl för en utbyggnad.

Vi kräver således att översiktsplanen får ett annat utseende som motsvarar Naturvårdsverkets rapport ang Sveriges finaste odlingslandskap där Holavedsområdet är markerat som ett nationellt bevarandeområde. (se Naturvårdsverkets rapport 4815). Likaså har Banverket markerat samma område i sin landskapsanalys (bif urklipp Östgötacorrepondenten 090903) Detta måste Ödeshögs kommun beakta och värna om för framtiden.

Vårt landsbygdsföretag har tre årsanställda samt extra personal sommartid. Företaget är unikt i landet och har satt Ödeshög på kartan för många textil- och hantverksintresserade genom vårt mångåriga arbete. Vi tar emot ett par tusen svenska och utländska besökare varje år vilka även gynnar andra näringsidkare i kommunen. En särprägel som vi eftersträvat bygger på närhet till naturen och tystnaden. En helhet som kännetecknar vårt arbete.

En utbyggnad av vindkraftverk i vår närhet med alla störningsmoment det medför skulle innebära att vårt företag tappar sin profil och går mot en oviss framtid.

Storeryd den 9 september 2009

Börje Norberg

Ulla-Karin Hellsten

Östergötlands Ullspinneri AB

Storeryd, SE-599 92 Ödeshög • Sweden • Tel. 46-(0)144-230 88
Fax 46-(0)144-230 89 • F-skattebevis finns • Postgiro 64 70 60-3 • Bankgiro 446-9300

Medborgarförslag

Att avvakta med vindkraftsetablering i Ödeshögs kommun tills nya riktlinjer för avstånd mellan vindkraftsverk och fastigheter antagits och eventuella hälsorisker utretts.

De nu gällande riktlinjerna beträffande avstånd mellan vindkraftverk och fastigheter tillkom då de tidigaste verken uppfördes. Dessa var liksom verken på slätten i Ödeshögs kommun mycket små.

De verk som uppförs idag är mellan 150 och 230 meter höga. Detta har medfört att bullerstörningarna har fått längre spridning. Det gäller framförallt de lågfrekventa ljuden, som dessutom tränger in i husen, vilket utgör en betydande hälsorisk.

Därför har ett flertal länder skärpt kraven och förordar nu ett lagstadgat skyddstillstånd på upp till 3 km mellan vindkraftverk och fastighet.

Professorn Göran Holm har under många år lett ett omfattande forskningsarbete vid Sahlgrenska universitetssjukhuset beträffande stressfaktorers påverkan på vår hälsa. Resultatet visar tydligt på en ökad risk för utveckling av diabetes och förtidig död i hjärtsjukdomar vid långvarig stress.

Det kan inte uteslutas att stressfaktorer relaterade till vindkraftsetableringar t ex psykiska, sociala och ekonomiska påfrestningar eller buller, skuggor och blinkande rödljus kan skapa stress som leder till utvecklande av ovan nämnda folksjukdomar. Göran Holm tillägger: "Även oro och ångest från sjunkande fastighetsvärden, försämrad livsmiljö, konflikter med markägare, vindkraftsindustrin och myndigheter kan ses som betydande stressfaktorer."

Därför anser han att ett lagstadgat skyddsavstånd på minst 2 km från fastighetsgräns måste införas omgående.

Undertecknare anser att man hittills har försummat att ta hänsyn till hur människors hälsa och välbefinnande påverkas av vindkraftsetableringar. De är dags att sätta människan i centrum. Vi hoppas att Ödeshög blir ett föredöme i detta hänseende.

Ödeshög 2012-01-16

Ulla Baugner

Ulla Baugner
Grännavägen 17
599 32 Ödeshög

Ingalill Erixon

Ingalill Erixon
Vadstenavägen 30
599 33 Ödeshög

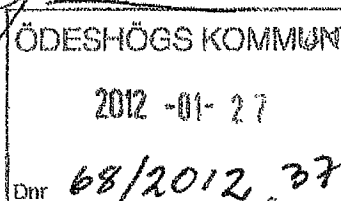
Att göra Holaveden till en "grön oas"

- Länsstyrelsen i Östergötland utreder frågan om Holaveden som riksintresse för kulturmiljö- och naturvärden.
- Därför föreslår vi att det under den tid utredningen pågår inte beviljas några tillstånd för vindkraftverk i Holaveden.
- Länsstyrelsen skrev i sitt yttrande till vindkraftsprogrammet följande "Håaveden utgör ett landskap med mycket höga natur-, kultur- och upplevelsevärden. Att området hyser höga värden som är av nationellt och regionalt intresse bekräftas i flera utredningar/inventeringar som genomförts av Länsstyrelsen, Banverket med flera. Länsstyrelsen utreder för närvarande om ett eventuellt riksintresse för kulturmiljövärden i Håaveden"
Vidare sägs "Håaveden utgör ett landskap med mycket höga biologiska värden, avseende såväl skogsmiljöer, odlingsmiljöer och kombinationen av dessa". Det finns även en påbörjad utredning om Holaveden som riksintresseområde för naturvärden. Länsstyrelsens yttrande bifogas (Bilaga 1).
- Banverket gjorde bl.a. följande bedömning gällande Holaveden i sin landskapsanalys för Götalandsbanan "Ett av Sveriges bäst bevarade odlingslandskap". "I Holaveden är helheten allt". "En lokalisering av Götalandsbanan i det egentliga Holaveden bör absolut undvikas".
- I gällande vindkraftsprogram för Ödeshögs kommun framgår att riksintresseområden inte är lämplig plats för etablering av vindkraftverk.
- Det är också viktigt att Holavedens permanentboende och fritidsboende inte får sin livsmiljö förstörd av vare sig buller eller skuggor och att de visuella aspekterna i landskapet inte förstörs. Det är bl.a. den vackra naturen och kulturlandskapet som har lockat många att bosätta sig i Holaveden. Inom stora områden är det både extremt tyst och mörkt, vilket är ytterst ovanligt, spec. i södra Sverige. Enbart detta faktum gör området skyddsvärt. För kommunens fortlevnad är det naturligtvis oerhört viktigt att de boende stannar kvar och att inflyttning sker.
- Se också den Europeiska landskapskonventionen som Sverige undertecknat (Bil. 2).

Fullmäktige står inför ett avgörande beslut gällande Holaveden och dess framtid, som ett ev. riksintresseområde för både kulturmiljö och för landet unika naturvärden. Valet står mellan att bevara och utveckla detta unika område eller förvandla det till ett industrilandskap genom vindkraftsetableringar. Det skulle uppenbart vara ett stort misstag att inte invänta Länsstyrelsens utredning.

Stora Morliden den 25 januari 2012

Peter Lindgren

Kerstin Lindgren